

چالش‌های موجود در راه تحقق پیشنهاد برجامی ظریف

یک کارشناس ارشد مسائل بین‌الملل اظهار کرد: پیشنهاد ظریف برای مداخله مسئول سیاست خارجی...

یک کارشناس ارشد مسائل بین‌الملل اظهار کرد: پیشنهاد ظریف برای مداخله مسئول سیاست خارجی در کسوت هماهنگ کننده کمیسیون مشترک برجام برای هماهنگ سازی اقداماتی که لازم است ایران و ایالات متحده در مورد برجام انجام دهند ، تحول شکلی مثبت و مهمی است، اما برخلاف تصور برخی هنوز به لحاظ ماهوی تحولی یا گشایشی یا عقب نشینی رخ نداده است.

کوروش احمدی در گفت و گو با ایسنا در پاسخ به این سوال که با توجه به این که وزیر امور خارجه دوشنبه شب در مصاحبه با شبکه خبری سی ان ان گفت «مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا از سمتش در کسوت هماهنگ کننده کمیسیون مشترک برجام برای هماهنگ سازی اقداماتی که لازم است ایران و ایالات متحده انجام دهند، استفاده کند.» به نظر وی این پیشنهاد به چه میزان عملیاتی است؟ تصریح کرد: پیشنهاد آقای ظریف برای مداخله بورل، مسئول سیاست خارجی اروپا، تحول شکلی مثبت و مهمی است، اما برخلاف تصور برخی هنوز به لحاظ ماهوی تحولی یا گشایشی یا عقب نشینی رخ نداده است. ایشان در مصاحبه با همشهری در روز دوشنبه، ظاهراً بعد از مصاحبه با "سی ان ان"، توضیحات بیشتری داده و حدود را مشخص کرده است. ایشان در این مصاحبه دوم می گوید: "اگر آقای بایدن فرمان اجرایی داد، رئیس جمهوری ما دستور می دهد به سازمان انرژی اتمی که مراحل را آماده کنند، اگر فرمان اجرایی [بایدن] عملیاتی شد یعنی ما توانستیم نفت بفروشیم و پول آن را برگردانیم و پول های بلوکه شده برگشت ، ما هم شروع به اجرا می کنیم، اگر تمام تعهدات را یکجا انجام دادند ما هم یکجا انجام می دهیم." ایشان سپس می گوید که آقای بورل "می تواند این ترتیبات اجرایی را هماهنگ کند."

وی تاکید کرد :به عبارت دیگر آقای ظریف تنها پیشنهاد مداخله یک میانجی گر داده و مواضع ایران در مورد اینکه گام اول را آمریکا بردارد و نیز اینکه برای بازگشت دو طرف به برجام نیاز به مذاکره نیست، ظاهراً همچنان به قوت خود باقی است. البته ابهامی هم شکل گرفته، چرا که ایشان در مصاحبه با CNN از واژه synchronize هم که بیشتر معنی همزمانی می دهد، استفاده کرده، ولی همزمان از واژه choreograph هم که بیشتر طراحی توالی را می رساند، استفاده کرده است. البته شک نیست که حضور یک میانجی گر می تواند بسیار کارساز باشد. از سوی دیگر مقامات آمریکایی همچنان دارند می گویند که هنوز زود است و مشغول مشورت با متحدان هستند. لذا برای اینکه ببینیم پیشنهاد آقای ظریف به چه میزان عملیاتی است، باید صبر کنیم ببینیم آیا دولت بایدن میانجی گری را می پذیرد یا بر مذاکره مستقیم اصرار خواهد کرد؟

این کارشناس ارشد مسائل بین الملل تاکید کرد: از طرفی باید توجه داشت که امروز هم برجام و هم شرایط عمومی بسیار پیچیده تر از ۵ سال قبل است و ممکن است با میانجی صرف کار پیش نرود. مثلاً جیک سالیوان جمعه گذشته در موسسه صلح مدعی شد که "ایران نسبت به ۵ سال قبل به خطر مهم تری تبدیل شده است." او در این رابطه مدعی پیشرفت شدید برنامه موشکی ایران و ادعای "حمایت بیشتر از تروریسم" شد.

احمدی در پاسخ به این سوال آیا چنین اراده و توانی در کمیسیون مشترک برجام و اتحادیه اروپا برای ایفای این نقش وجود دارد با توجه به این که مسئولان این اتحادیه تاکید کرده اند که به دنبال متقاعد کردن آمریکا برای رفع تحریم ها هستند؟ گفت : عرض من مبنی بر پیچیده تر شدن شرایط، یک دلیلش همین ابهام در مواضع اروپا است. اگر چه سه کشور اروپایی واقعا مایل به رفع تحریم ها برای حفظ برجام هستند، اما متأسفانه طی ۲-۳ ماه اخیر مواضع دلگرم کننده ای نداشته اند. اظهارات مقامات فرانسوی و در یک مقطع مقامات آلمانی نیز چندان مثبت نبوده است. صحبت آنها از "سایر نگرانی ها" کمکی به پیشرفت کار نمی کند. آنها اگر با همین مواضع طرف مشورت آمریکا باشند، اثر مثبتی نخواهند داشت. البته مواضع بورل به طور معمول مثبت و سازنده بوده، اما باید در نظر داشت که او بدون موافقت سه کشور اروپایی حوزه مانور وسیعی نخواهد داشت.

این کارشناس ارشد مسائل بین الملل در پاسخ به این سوال که فکر می کنید با توجه به رایزنی هایی که بایدن و تیم سیاست خارجی او با برخی از کشورهای اروپایی در مورد برجام داشته اند، آمریکایی ها نیز در این مسیر حرکت کنند؟ خاطر نشان کرد : از ظواهر بر می آید که هنوز مشورت تفصیلی انجام نشده است. مقامات جدید آمریکا هنوز با همتایان اروپایی ملاقات نکرده اند. بی شک، تماس های تلفنی انجام شده نمی تواند، طرفین را به تصمیم رسانده باشد. با توجه به پیچیدگی شرایط فکر می کنم که هماهنگی ها به سطح میانی یعنی مدیران سیاسی و حتی کارشناسان هم کشیده خواهد شد. ظاهراً مسئله این است که آیا باید بر گرفتن تضمینی برای مذاکره در مورد "تقویت و طولانی تر کردن" برجام و "سایر نگرانی ها" اصرار کنند و سپس آمریکا تحریم

ها را رفع کند یا خیر.

احمدی در مورد چالش هایی که برای پیشبرد این پیشنهاد وجود دارد، اظهار کرد: علاوه بر مواضع مخالفان سنتی برجام در آمریکا و مواضع نه چندان مثبت اروپا، نقش کشورهای منطقه نیز تخریبی است. هدف هیاهویی که اسرائیل در مورد برنامه ریزی برای حمله به تاسیسات هسته ای ایران به راه انداخته، شاید بیشتر دولت بایدن باشد. یعنی این هیاهو می تواند به نوعی تهدید دولت بایدن باشد که اگر به برجام برگردد، اسرائیل دست به اقدام نظامی خواهد زد. عربستان و شرکا نیز ظاهرا از هیچ اخلاقی فروگذار نمی کنند. با توجه به زمینه منفی آنها نزد دولت بایدن، آنها ظاهرا بیشتر مشغول کار با اروپایی ها و اسرائیل هستند.